

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.
Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Buhim-
utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusítatnak.

Jobbra-balra.

„Cum Deo, pro patria et libertate!” A nagy fejedelem eme jelmondatával kezdette meg gróf Apponyi Albert a kassai Rákóczi-tünnepen elmondott beszédét, amely a hazafias ünneplékezés remek apoteozisa volt. Minden szavát aláírjuk. Óhajtanánk azonban, hogy ezt a beszédet minden pártértekezleten lenne szíves a tisztelt elvtársainak elmondani és asztaláldásul minden pártvacsorán, akkor talán meggyőznék azokat, hogy nem egészen Isten hírével, nem is a haza és nem is a szabadság érdekében való dolog az, amikor törökhöz-tatárhoz, muszkához szaladgálnak azért, hogy megrontsanak egy nemzetközi szövetséget, amely életbiztonságunkra szolgál és megbuktassanak egy becsületes rezsimet csak azért, hogy ők ülhessenek a helyébe, ami az önzetlenséggel sem egyezik egészen össze; s amely eljárásnak a megfelelő jelmondata: „Cum satano contra patriam et libertatem.” Csakhogy ez azoknak mind diákul van.

Az ellenzék berkeiben megint nagy a siránkozás, hogy Gerő helyébe Mórítz László csendőrfőhadnagyot nevezték ki a parlamenti őrséghez, ámbár néhányn ezt a kormány meghátrálásának minősítik. Ugy látszik félnek a csendőrtől. Pedig a csendőrtisztből s a csapattisztből kinevezett őrségi tiszt között semmi különbség sincs, ha csak az nem, hogy a csendőrtiszt jobban el tud bántani — a cigányokkal.

Gerő utóda

Hirlapi közlés tárgyát képezte az a tény, hogy Gerő Vilmos parlamenti őrparancsnok helyére, aki az I-ső honvédegyalgevezredhez őrnaggyá lett kinevezte, Mórítz László veszprémi csendőrfőhadnagyot nevezte ki a honvédelmi miniszter.

Eme tényről nyilatkoztak — Apponyit kivéve — az ellenzéknek vezérférfiai, gróf Andrassy, gróf Károlyi Mihály, gróf Zichy Aladár és Rakovszky István.

Abban valamennyien egyetértenek, hogy a csendőrtisztből kinevezett és sorbadi csapatokból kinevezett őrségi tiszt között ugyan a tiszt és katonai minőség és felfogás, valamint az ellenük való ellenzéki álláspont között különbség nincs és nem lesz s hogy az őrség parlamenti helyzete változni nem fog. Rakovszky István azonban eme körülményből azt következteti, hogy ez az első lépés az őrség szervezetének megváltoztatásához, melynek révén annak

tisztjei vissza lesznek rendelve a csapatokhoz. Gróf Andrassy pedig örvend eme faktumnak, melyet a kormány visszavonulásának mond.

Mindkét vezér ur okoskodásában nagy ellentmondást látunk. Mert ha igaz, amit ők állítanak, hogy a csendőrtiszt éppen olyan katonatiszt, mint a honvéd vagy közöztiszt, akkor hogy mondhatja Rakovszky, hogy a Mórítz László kinevezése az első lépés az őrség szervezetének megváltoztatásához? Hiszen — amint Andrassy helyesen mondja, — azért katonai szervezettel marad, még ha összes tisztjei a csendőrségből vétetnek is s ezekkel is szolidáris lesz az egész tisztikar.

Am akkor viszont miként mondhatja Andrassy, hogy a szóban forgó kinevezés ténye a kormány megretirálása, eddigi álláspontjának feladása?

A konkluzióknak tehát egyike se klappol.

Nézetünk szerint Mórítz kinevezetéséből semmi egyéb nem következik, mint az, hogy őt tartották alkalmasnak és érdemesnek Gerő távozásával. Pont.

Egyébként a parlamenti őrség felállítására egyáltalán csak az ellenzéknek évtizedeken át tanusított káros és veszedelmes magatartása és exorbitáns viselkedése szolgáltatott okot.

—cht.—

Általános szemlé.

A költő emlékezete. Koszorus költőnk, Jókai Mór halálának tegnapi volt a tízéves évfordulója. Senki sem emlékezett meg róla. Róla, nemzetünk büszkeségéről, akit a külföld művelt népei irigyeltek tőlünk, aki nemcsak regényirodalmunkat emelte a legmagasabb színvonalra, hanem művei révén megismertette és megszerette hazáját és népét az egész világgal. — És most, tíz év múlva nemcsak hogy még szobra sincs, hanem már senki sem emlékezik arra a napra, amelyen nagy lelke elköltözött tőlünk. — Magyar nép! Kóros, veszélyes tünet ez! Mert ahol az erkölcsök annyira elfajulnak, hogy a nemzet legnagyobb fiairól is megfeledkezik, „Róma ledől és rabigába görnyed.” Igaz ugyan, ez a nemzet nem az a nemzet, amelyről a meghalt költőkirály szegény kihűlt szíve rajongott.

Politikai hírek.

— A földmívelési költségvetés. Két ülésben végtet vele a képviselőház; a magyar földbirtokos osztályt legközelebről érdeklő tárca költségvetésével, mivel hogy a tisztelt ellenzék, amely most amerikai segéd-pénzekben utazik és szlavofili külpolitika-pe-

riodusának bajában szenved, nem vett részt az ülésen, mert egyéb dolgai felől nem érte foglalkozni a magyar földbirtokos osztály érdekeivel. — A munkapárti képviselők kivették a részüket a tárgyalásból, köztük dr. Magyar Károly, megyénk köztisztvisletben álló egyik képviselője is egy alapos szakismeretből fakadt beszéddel, amelyben igen helyesen és erős argumentumokkal támogatva kifejtette, hogy az ország földműves érdekeinek támogatására és fejlesztésére előirányozott összeg nem elégséges. Reámulatott arra az aránytalanságra, amely az állattenyésztés különböző ágainak támogatása tekintetében fennforog, amennyiben a lótenyésztés emelésére szánt költségek jóval meghaladják az állattenyésztés többi ágának összes kiadásait, holott pedig ma már ezeknek nagyobb jelentőségük és gyakorlati hasznuk van, mint az állattenyésztésnek; már csak azért is, mert az állattenyésztés egyéb ágainak kultiválása több embernek áll módjában és arra több embernek is van szüksége, mint a lótenyésztésre.

— Uj alelnök. Gróf Lázár István képviselőházi alelnök helyett Simoncsits Elemért választotta meg a Ház. A fiatal alelnök azelőtt Tolnamegye főispánja volt. Szép tehetség- és erős egyéniségénél fogva minden állásban nagy tekintélynek örvendett.

— Szász Károly beszéde. Szász Károly enyingi képviselő, a képviselőház alelnöke a képviselőház mult keddi ülésén felszólalt a kultusztárca tárgyalásánál. A szép és színdisza igazságokat tartalmazó beszéddel legközelebbi számunkban bővebben fogunk foglalkozni.

— Fiat applicatio. Gróf Apponyi Albert május 4-én, a debreceni Kossuth-szobor leleplezésénél a többek között azt mondotta, hogy Rákóczi és Kossuth olyan utra kényszerültek lépni, amely végsőkéig kerülendő, de ha el nem kerülhető, elszántan rá kell lépni. — Elfogadjuk a mondást egész tartalma szerint. Azonban alkalmazzuk ezt a gróf ur pártjának és fegyvertársainak a koalíciós korszakban tanusított viselkedésére. A tisztelt urak már rajta voltak azon az uton, amely gróf Apponyi szerint végsőkéig elkerülendő, holott ez a végső szükség, az ultima ratio, hogy nem volt akkor jelen, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy mikor rájuk tukmálták a köteleességet, hogy hát tessék jobban csinálni, ők még rosszabbul csinálták, sőt még a kvótát is felemelték 2 százalékkal a „nimetlenség”-nek, melynek körmei között a kuruc nőta szerint szenved a szegény magyar nép. — No meg, hogy a személyes hajszákat kegyetlenül rendezték. — Ebből pedig csak azt akarjuk kihozni, hogy akik ebben a sorban ludasok valának, azok ne nagyképűsködjének hangzatos frázisokkal.

Közigazgatás.

Központ.

(Uj anyakönyvezető helyettes.) A vármegye főispánja Vadász Ede segédjegyző.

kezdett, amire sokan összefutottak. Egyszerre csak kirepült a tárcsa a sátorból, de csak 20 korona tartalommal, holott 100 korona volt benne. A rendőrség segítségét kérte végre a széky, amelynek képviselőjében Próder László rendőrfogalmazó ment ki a rendőrei-vel helyszíni vizsgálatra. Átkulatták az egész sátrót, de sem a pénznek, sem a vásárló Kolompár Julcsának nyomára nem akadtak. A sátorban levő cigányleányok nem voltak részesei a lopásnak s azt a fölvilágosítást adták, hogy a többi cigányok meg részben Devecser felé utaztak vásárra, részben a törvénytöréseknél vannak kihallgatáson. — A rendőrfőnök éjjel természetesen figyelte a cigányokat, be is hatolt a sátorba, de Julcsa nem került elő. Ellenben a pestmegyei Rafael cigánycsalád néhány tagját találta ott, akiknél nagyobb mennyiségű gyanús eredetű pénz volt. — Ebből a tanulság az, hogy mégis nagyobb góbbé a cigány, mint amekkorára cigány a góbbé.

— A fertőző betegségek áthurcolása.

A száj- és körömfájással fertőzött községek-ből most költöznek át a gazdasági cselédek, akik a hatóságok tiltó rendelkezése ellenére éjnek idején és keüőlon uton viszik magukkal új szolgálati helyeikre a megfertőzött álatokat. — Felhívjuk e dologra a hatóságok figyelmét.

— Betörés. Urkuton ápr. 27-én reggel 8 órakor Tróber József birtokos lakására betörték Kolompár Anna és Lendvai Ágnes cigányleányok. Mídon a ruhaneműket s egyéb elmozdítható portékát csomagolták, akkor nyitolt reájuk a gazda felesége, aki mindjárt nagy lármát csapott s összecsődítette a szomszédokat. A leányok azonban nem hagyták magukat s dulakodás és verekedés támadt és csak az éppen akkor oda érkezett csendőrfőnök tudta őket letartóztatni. Bekísérték őket a veszprémi ügyészséghez.

— **Betörés Almádban.** A mult hét végén ismeretlen tettesek álkulcs segítségével behatoltak dr. Benkő Károly veszprémi ügyvéd nyaralójába, ahonnet ágybélit, fehérneműt és evőeszközöket loptak el. A csendőrség erőlyesen nyomoz.

— **Megszurkálta.** Kötél István és Molnár József gazdasági cselédek együtt szolgálták Bedegi Gábor balatonfűredi bíró-nál. Április 25-én este a két cseléd összeveszett s Molnár Kötél anyját átkozta. Kötél ezért pofon vágta Molnárt, aki futni kezdett s tovább is átkozódott. Kötél utána futott s még jobban fölpofozta, azután pedig hivta vissza gazdájához. Az ajtónál Kötél ment előre s ekkor Molnár hátulról ötször hátba szúrta. Kötélt a veszprémi kórházba szállították, Molnárt pedig letartóztatták.

— **Megvert bakterok.** Trinka József és István bakonycsereyeci éjjeli őrök csendre intették az utcán duhajkodó Bajza Istvánt, Kozma Mihályt és Sente Pált. A duhajhodó legények ezért megtámadták őket s jól elverték. A bíróság állítja majd helyre a békét.

— **Lopások.** Brenner Lajos veszprémi kömivességéd a litéri majorban dolgozott, ahol mintegy 20 kor. készpénzt és több ruhaneműjét ellopták. A be nem mutatkozott tolvajt keresik. — A veszprémi püspökségnek úgynevezett Városmajorjából meg 6 darab birkát loptak el. A csendőrség e bűntény elkövetőit is nyomozza.

— **A fegyver.** Adorján József és Gyömrői Mihály bakonyzentilászlói lakosok együtt dolgozták a mezőn. Valamin összeveszték majd összeverekedtek, s Adorján Gyömrői kezét forgópisztolyal átlította. Az eljárás megindult ellene.

Bárki 3 koronáért 100 darab szép képeslapot vehet Pongrácz Andornál, Veszprém, Ovári-utca. Óriási választék. Állandóan raktá-

ron tartja a legizlésebb ujdonságokat lapokból és levélpapírokból. Minden versenyen aluli árák.

— **Eladó ház.** Veszprémben, a Toborzó-utca 11. sz. alatt a piachoz és közintézetekhez közel egy emeletes sarokház eladó. Van benne 4 különálló lakás megfelelő mellékhelyiségekkel. Víz- és villanyvezeték a házban. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.



Tudomány. Művészet. Irodalom.

* **Magyar Figyelő.** A folyóirat most megjelent számának élén közli Réz Mihály értékes politikai tanulmányát a magyar parlamentárizmusról. dr. Dékány István a történeti oktatás reformjáról fejti ki érdekes szempontjait. Nagyon figyelemre méltó Kádár Gusztáv cikke, amely közgazdasági alapon magyarázza a Hármasszövetség előnyeit az entente politika felett. dr. Laban Antal Szigligeti Ede és a bécsi rendőrség viszonyairól közöl kulturtörténeti érdekes feljegyzéseket. A szépirodalmi részben Barsony István természeti képét és Bethlen Margit grófnő poetikusi meséjét találjuk. Számos aktuális ismertető és polemikus cikk úgy külön, mint a feljegyzések rovatában, valamint a tartalmas „Külföldi szemlé”-ben egészítik ki a gazdag számot. — A Magyar Figyelő szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI., Ardrácssy-ut 16 szám. Az előfizetési díj egész évre 24, félévre 12, negyedévre 6 korona.

Egyház. Iskola.

† **Érettségi biztosok.** A közoktatásügyi miniszter a pápai ref. főgimnáziumhoz kormánybiztosul az érettségi vizsgálatokra Csiki Lajos debreczeni theol. tanárt küldte ki. Debrecenbe pedig dr. Antal Géza orsz. gyűl. képviselőt.

† **Installáció.** E hó 10-én iktatta ünnepelesen be Kis József esperes Lamperth Lajos volt gyulafiratói lelkészi a rédei ref. egyház lelkészi hivatalába. A fiatal pap szelídlelkű, kötelességűdtő férfiú, aki csakis egyháza ügyei gondozásának él.

† **Veszprémi női kereskedelmi szaktanfolyam.** Akik az 1914/15. tanév szeptember hó 1-én kezdődő női kereskedelmi szaktanfolyamra beiratkozni óhajtanak, június hó végéig 10 korona beiratási díj befizetése mellett jelentkezhetnek az állami

felső kereskedelmi iskola igazgatóságánál. A női tanfolyam csak akkor nyítható meg, ha a jelentkezők száma legalább 25 lesz, ellenkező esetben a befizetett beiratási díjak visszaszolgáltathatnak. A tandíj minden hóra előre fizetendő 12 korona

Csodás hatású arcszépítő és finomító

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÈME ÉS SZAPPAN

a Margit-crème zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Ára 1 kor.

A Földes-féle Margit-szappan pár nap alatt lemossa a szep-
lőket, májfoltokat és megszüntet minden bőrbajt. Ára 70 fillér.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogueriában és illatszer-kereskedésben

6 koronás rendeléseket bérmentve küld

Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon.

Veszprémben kapható:

Kocsuba Emil, Czermák Lipót és Incze Kálmán gyógyszer-tárában.

Közgazdaság.

∞ **Gőzhajómenetrend.** Május hó 1-től május hó 31-ig Balatonboglár—Révfülpöc—Badacsony és vissza a következő menetrend lesz. Balatonboglárról—Révfülpöc-re indul naponként délelőtt 11 óra 55 perckor és este 7 óra 15 perckor. Révfülpöc-ről—Badacsonyba indul délelőtt 12 óra 40 perckor. Badacsonyból—Révfülpöc-re indul délután 4 óra 30 perckor. Révfülpöc-ről—Balatonboglárra indul délelőtt 9 óra 30 perckor és délután 5 óra 35 perckor. Május elsején Siófok és Balatonfüred között is egyszer napjában közlekedett a személyszállító hajó.

∞ **Uj dohánynagyárus.** A pápai dohánynagyáruját a pénzügyminiszter Kozina Győző ny. alezredes nejeinek adományozta.

Testedzés.

x **Lóverseny.** A Veszprémmegyei Agarász- és Lovas-Egyesület f. hó 12-én és 13-án lóversenyt rendez Pápan. Ezen versenyen a pápai 7. honvéd huszárezred ezredversenyt is tart. Kezdeté d. u. fél három órákor. A 7. honvéd huszárezred tisztikara.

x **Footballverseny.** Csodálatos az a haladás, amit a mult vasárnap Pápan észleltünk a sportszeretlet terén. A győri B. T. C. mérte össze erejét a P. K. Ó.-vel, mikor is a footballpályán 800—1000 ember jelent meg. Dicséretes mennyiség ez vidéki város versenyén. A versenyről általában a legjobbat mondhatjuk. A győrieket 2 : 0 (0 : 0)-ra verték a pápaiak, kik most már jobb, sőt sokkal jobb formát mutattak, mint a mult heti meccsen. A játékosok közül kiűnt az apró kis Grézly szép lövéseivel, Fél, kinek egy hibája, hogy egy kicsit önző, Szup és védelemnél: Stóger Arnold. A mérkőzés tapasztalatos vezetéséért dicséret illeti Hexner Aladár szövetségi bírót.

MOST JELENT MEG!
A JÉGVILÁG — A SARKKUTATÁSOK
TÖRTÉNETE

Irta dr. CHOLNOKY JENŐ egyet. tanár

Temérdek képpel illusztrált kötetünk a tudomány vértanuinak, a Polusok meghódításáért évszázadokon át folytatott, emberfeletti harcát ismerteti. A szerző maga is híres világtutató és tudós. E nagy értékű irásában élénk tárja azoknak a nagy hőseknek — Hudson, Franklin, Scott — megrázó drámáit, amelyek az örök fagy misztikus köpében lejtáztódtak. Ez az első magyar munka, amely az északi és déli Sark meghódításának történetét adja.

A gazdagon illusztrált kötet ára 6 korona s megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Budapesti telefon: 104—09. szám.

Kolozsvári telefon 266. szám.

Kolozsvári (Heinrich József)

Ásvány és Gyógyszappangyár

R. T.

Gyár és iroda:

Kolozsvár, Monostori-ut 51.

Központi iroda:

Budapest, IX. Lónyai-utca 25.

A legfinomabb kozmetikai ásvány- és gyógyszappanok dús választékban kaphatók.

ELADÓ

a szentkirálysabadjai határban közvetlen a veszprémi határ mellett 8000 □-ól kiterjedésű, igen jó minőségű szántóföld és a vörösberényi hegyen 4500 □-öles szőlőterület.

Érdeklődőknek teljes felvilágosítást nyújt

Dr. Györfly Zoltán
ügyvéd

Veszprém, Szabadi-u.

KURTZ GYULA VESZPRÉMBEN és PÁPÁN

Új és használt
zongora, pianino, harmonium
és cimbalom raktára.

Kölcsönzések, javítás- és
hangolások helyben és
vidéken is teljesítenek.

Avult hangszerek újakért becséreltetnek.

kerestetik megvételre

Veszprémegységben egy
csinos

KIS URILAK

7—8 szobával, mellékhe-
lyiségekkel, kerttel és ki-
sebb földbirtokkal.

Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

BRÁDY-féle

Gyomor-cseppek

ezelőtt Máriacell cseppek

több mint 30 esztendő óta úgy beváltak,
hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban.
E cseppeknek utólrétegzett jó hatása van
emésztési zavaroknál, azután pártatlan

gyomorrontás, gyomorégés, szék-
rekedés, fej- és gyomorgörcsök,
émelygés, szédülés, álmatlanság,
kólika, verszegénység, sápkór stb.
ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.
Egy nagy üveg 1 korona 60 fillér,
kis üveg 90 fillér, 6 üveg 5 korona
40 fillér. 3 nagy üveg 4 korona
80 fill. beküldése után küld franko:

BRÁDY K. gyógyszerár

a „Magy. Királyhoz” BÉCS,
I. Fleischmarkt 2., Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz
Máriát ábrázolja, a vörös színű csomagolásra, s
az aláírásra, amely az oldalt levő kép máso-
lata és utasítunk vissza minden utaztatott.

BALOGH CONSTANTIN bank és bizományi iroda

Alapított 1883.

BUDAPEST, VI. ker., Izabella-utca 77. szám.

Telefon 170—91.

Pénzkölcsönöket

nyújtok földbirtokokra, házakra, telkekre 10, 15, 25, 50 és 65 évig terjedő (amortizációs) törlesztési időre. Régi tartozásokat pedig **olcsóbb és nagyobb összegű kölcsönökre** — konvertálok.

II-ik helyen

a törlesztés arányához mérten, **olcsó kamatláb mellett**, gyorsan folyósítok hosszú lejáratu kölcsönöket. Bármely kölcsön elbírálásához, **feltétlenül** beküldendő és pedig földbirtoknál, a telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv; városi bérházaknál, szintén a telekkönyvi kivonat, valamint a házbérvallomási iv.

Megbizással hozzám beérkezett iratok megőrzéseért **szavatosságot vállalok**; a fel nem használható iratokat pedig postai ajánlás mellett megbízómnak rövid határidőn **visszaküldök**.

Birtokok vételét és eladását, ugyszintén **parcellázását** szakértelemmel eszközölöm és mindezekhez még a hiányzó kölcsönöket is megszerzem.

Kedvező fizetési feltételek mellett kieszközölök mindennemű gazdasági felszereléseket, **cséplőgépeket, gáz, benzín és nyersolajmotorokat**, nemkülönben **személy és teherautókat**, Európa legkedveltebb gyáraiból.

Gép és kenőcsolajat, valamint **benzint** is napi árfolyam mellett pontosan szállítok.

Köztisztviselőknek,

katonatiszteknek, kiknek 2000 koronán felüli törzsfizetésük van, fizetési előjegyzés és életbiztosítási kötvény ellenében hosszú lejáratu **törlesztéses kölcsönöket** eszközölök ki, ép így a **nyugdíjasoknak** is, akik már 1200 koronán felüli nyugdíjat élveznek.

Bármely felvilágosítást **díjtalanul** adok. **Elsőrendű bank-összeköttetésem** révén a leggyorsabb elintézetést nyújthatom.

KÖZVETÍTŐ KIJAZTATNAK.

KÖZVETÍTŐK KIJAZTATNAK.